

אוניברסיטת בן-גוריון
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול מערכות בריאות
(תשע"ד 14-2013)

סמינר מחקר במערכות בריאות (686-2-0042)

מרצה: ד"ר דינה ון-דייק

מתרגל: מר גיל קיזר

סמסטר א', יום ג' 14:00-17:00

נקודות זכות: 3 נקודות

שעת קבלה: יום שלישי 11:00 בבוקר (מעבר לכך – בתיאום מראש)

דוא"ל: dinav@bgu.ac.il

תיאור הקורס:

קורס זה נועד לפתח חשיבה מדעית ולהקנות ידע ומיומנויות בתכנון מחקר ובעריכתו. הבנה מחקרית הינה מרכיב חשוב בארגז הכלים של מנהלים במערכת הבריאות ומהווה בסיס לרכישה ולפיתוח של ידע מקצועי. התלמידים בקורס ייחשפו למורכבות של המחקר במדעי החברה ויישמו בחקר שירותי בריאות ומדיניות בריאות, וכירו את הן את האפשרויות והן את המגבלות המאפיינות מחקר כזה. במסגרת הקורס, נדון בשלבי המחקר השונים החל משאלת המחקר ועד להסקת המסקנות.

מטרות הקורס:

במסגרת הסמינר יתמודדו התלמידים עם שימוש בגישות מחקריות שונות לצורך מתן מענה לשאלות הנוגעות למדיניות במערכת הבריאות. עם תום הקורס יבינו התלמידים כיצד לנסח שאלות והשערות מחקר, כיצד לבנות ולפתח מערך וכלי מחקר מתאימים, כיצד לאסוף נתונים ולנתחם בשיטות סטטיסטיות מתקדמות, וכיצד להסיק מסקנות מתוך הממצאים. התוצר העיקרי של הקורס יהיה כתיבת פרוייקט גמר מחקרי באחד מהתחומים הנלמדים (או הנחקרים) במחלקה לניהול מערכות בריאות.

מטלות הקורס:

- בחינה מסכמת 40% (הבחינה תכלול את כל החומר הנלמד + חומר הקריאה).
- כתיבת פרוייקט גמר מחקרי 60% (בעזרת מנחה מבין חברי הסגל במחלקה)*.
- הגשת תרגילים במהלך הקורס.

*הגשת הפרוייקט אפשרית עד לסוף שנת הלימודים הנוכחית.

נוכחות בקורס: חובה

פירוט נושאי המפגשים

נושא השיעור	
הגישה המדעית, סולמות מדידה =====	1
הצגת הפרויקט וההנחיות לכתיבתו. כתיבת המבוא	
משתנים תלויים ובלתי תלויים, הגדרה נומינלית ואופרציונלית =====	2
ניסוח שאלות מחקר, מטרות, השערות מחקר, מודל המחקר	
מנועי חיפוש, מאגרי מידע, מילות מפתח =====	3
כתיבת סקירת ספרות, כללי ציטוט	
המחקר הכמותי- מערכי מחקר, מתאם וסיבתיות, התנאים להוכחת סיבתיות =====	4
כתיבת רציונל המחקר	
תוקף Validity ומהימנות Reliability =====	5
פירוט מבנה פרק השיטה	
איסוף נתונים ועיבוד נתונים (סטטיסטיקה תיאורית והיסקית) + כתיבת הממצאים =====	*6-11
הכרת תוכנת SPSS	
פגישות אישיות	12
סיכום הקורס וחזרה לבחינה.	13

*** מפגשים 6-12 יתקיימו בכיתות מחשבים**

רשימת קריאה

1. אייזנבך, ר. (1991). סטטיסטיקה ללא סטטיסטיקאים. ירושלים: אקדמון.
2. בייט-מרום, ר. (1986). שיטות מחקר במדעי החברה (יחידות 1, 2, 3, 5, 6). האוניברסיטה הפתוחה.
3. שקדי, א. (2003). מלים המנסות לגעת: מחקר איכותני - תיאוריה ויישום. תל אביב: רמות.
4. Bowling, A. (2002). *Research methods in health. Investigating health and health services* (2nd ed.). Open University Press: Buckingham

** ייתכנו שינויים ותוספות בחומר הקריאה לקורס שיעודכנו בשיעור הראשון של הקורס

הנחיות כלליות לכתיבת פרויקט הגמר

מטרה

במסגרת הסמינר יתמודדו התלמידים עם שימוש בגישות מחקריות שונות לצורך מתן מענה לשאלות הנוגעות למדיניות במערכת הבריאות. התוצר העיקרי של הפרויקט יהיה פרויקט מחקרי, בפורמט של מאמר מדעי, בהיקף של כ- 15 עמודים. הפרויקט יכלול סקירת ספרות, מטרות והשערות, פירוט השיטות והכלים, ממצאים, דיון ומסקנות.

שיטות העבודה

- הפרויקט יוגש בזוגות. סטודנטים הלומדים במגמה מסוימת יכתבו את המחקר בנושא רלוונטי למגמה בה בחרו (רפואת חירום, הערכת טכנולוגיות, בריאות וסביבה). על כל זוג למצוא מנחה מטעם המחלקה ולקבל את אישורו לנושא המחקר המוצע.
- סטודנטים שכותבים עבודת תזה יכתבו את הצעת המחקר ביחידים. בחירת הנושא וכתבת ההצעה ייעשו בתיאום עם מנחה התיזה ומנחה הסמינר.
- **בחירת הנושא:** כל זוג יבחר בעיה בתחום מדיניות הבריאות וימצא מנחה מתאים מקרב חברי הסגל של המחלקה. אישור הנושא יתבצע הן על ידי המנחה האישי והן על ידי מרצה הקורס. אין להתחיל בכתיבת הפרויקט ללא אישור הנושא על ידי מרצה הקורס.
- במהלך הקורס יוגשו תרגילים שמטרתם תירגול כל שלבי הכתיבה (כגון: ניסוח השערות, התאמת המבחן הסטטיסטי לבעיה הנחקרת, הגדרת משתנים, מהימנות ותוקף).

טופס אישור נושא

טופס זה נועד להציג את הפרטים הרלוונטיים של הסטודנטים, המנחה מטעם המחלקה, ונושא הפרויקט. הטופס מהווה טופס בקשה ורק לאחר קבלת האישור תוכלו להתחיל בגיבוש המחקר. את הטופס יש לשלוח לדינה באמצעות הדוא"ל (ראה טופס מצורף – עמ' 5).

מבנה פרוייקט המחקר / מאמר מדעי

הפרויקט ייכתב בפורמט של מאמר מדעי באורך כ- 15 עמודים (לא כולל ביבליוגרפיה) מודפסים בפונט David 12 עם רווח 1.5. הפרויקט (מאמר) יכלול את הפרקים המפורטים לעיל:

1. עמוד כותרת + שמות המגישים + שם המנחה
2. תקציר - סיכום קצר של המחקר. [כחצי עמוד]
3. מבוא - הצגת הנושא, מטרה, שאלת המחקר וחשיבות המחקר. [עד עמוד]
4. סקירת ספרות - לצורך כתיבת הסקירה יש להשתמש לפחות ב- 15 מקורות הכוללים מאמרים אקדמיים שהתפרסמו בכתבי-עת או ספרים. אין להשתמש באתרי אינטרנט כמקור. הסקירה תכלול את החלקים הבאים [4-5 עמודים]:
 - א. הצגת שדה המחקר (כגון בית חולים, מרפאה וכו') - כחצי עמוד.
 - ב. סקירה של המשתנים - הסקירה מתחילה בהגדרות, תיאוריות כלליות ומחקרים בתחום, ומובילה באופן הדרגתי אל השערות המחקר.
 - ג. רציונל המחקר, השערות המחקר ומודל המחקר. לשם כתיבת הרציונל התיאורטי העומד בבסיס ההשערות יש למצוא 3 לפחות מחקרים ו/או תיאוריות התומכים בכל השערה.
 - ד. השערות המחקר
5. פרק השיטה [כ-3 עמודים]:
 - א. מערך המחקר (איכותני/כמותני, מתאמי/ניסויי וכו').
 - ב. הגדרת המשתנים- הגדרה נומינלית ואופרציונלית של כל משתנה, כולל סולם מדידה.
 - ג. אוכלוסיית המחקר, אוכלוסיית המדגם ושיטת הדגימה. יש לנמק מדוע נבחרה שיטת דגימה זו.
 - ד. כלי המחקר [יש לצרף את כלי המחקר בנספח]. לציין מהיכן נלקח השאלון, מהימנות במקור, פירוט של שאלות לפי משתנה ומימד כולל דוגמאות לשאלות, פירוט סולם התשובות, כיצד יתוקף השאלון וכיצד תיבדק מהימנותו במחקר הנוכחי.
 - ה. הליך המחקר (פרוצדורה), כולל: קבלת אישורים, דרך הפצת השאלונים, דרך איסוף התשובות, התמודדות עם התנגדויות, סוגיות אתיות, הדרכה למילוי השאלון, וכיוצ"ב.
6. ממצאים: סטטיסטיקה תיאורית (תיאור משתני המחקר מבחינת התפלגות, ומדדי מיקום מרכזי, טבלאות מתאמים), סטטיסטיקה היסקית: בדיקת השערות המחקר וכתבת התוצאות של כל השערה. (4-5 עמודים).
7. דיון בממצאי המחקר (אלו השערות אוששו ואלו לא אוששו, סיבות אפשריות לכך, הצעות למשתנים מתערבים או תיאוריות שעשויות להסביר הממצאים), מגבלות המחקר והצעות להתמודד עימן, סיכום ומסקנות (כ-3 עמודים).
8. ביבליוגרפיה רשומה על פי כללי ציטוט.
9. נספח: יש לצרף את כלי המחקר ממוספרים בנספח.

המחלקה לניהול מערכות בריאות

סמינר מחקר במערכות בריאות - שנה"ל תשע"ד

טופס בקשה לאישור נושא

שמות חברי הקבוצה:

_____ .1

_____ .2

_____ שם המנחה: _____ חתימת המנחה: _____

נושא העבודה המבוקש:

_____ תאריך הגשת הבקשה: _____

=====

הבקשה מאושרת / אינה מאושרת

הערות:

_____ חתימה: _____ תאריך: _____